



AOb-reactie Zelfstandigenwet

De AOb maakt zich al geruime tijd grote zorgen over het hoge, en stijgende, aantal zzp'ers in het onderwijs.¹ Inmiddels bedraagt het aandeel zzp'ers in het onderwijs 11% en blijft dit aantal stijgen.² Dit hoge aantal zzp'ers leidt tot hogere kosten voor scholen, dalende onderwijskwaliteit, hogere werkdruk bij leraren in loondienst en zelfs tot uitstroom uit het onderwijs (het lerarenlek).

De AOb roept al enige tijd op om de handhaving van de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (DBA) te blijven voortzetten. De kaders van de Wet DBA zijn, na de rechterlijke uitspraken, helder en brengen duidelijkheid in de sector. Deze Zelfstandigenwet creëert echter nieuwe onduidelijkheid en onzekerheid in de sector. Dit terwijl scholen juist snakken naar rust en stabiliteit. Tevens opent deze wet de deur naar meer schijnzelfstandigen in het onderwijs.

De in deze initiatiefwet opgenomen mogelijkheid om sectoraal, via een sectoraal rechtsvermoeden, af te wijken, vergroot de onduidelijkheid over het wel of niet toestaan van zzp'ers in een sector. Bovendien zijn de voorwaarden dermate vaag dat hier nauwelijks mee te werken is. De AOb voorziet bij invoering een verdere toename van de bestaande problemen, zoals dalende onderwijskwaliteit, toename van de kosten en de werkdruk in het onderwijs.

Natuurlijk is het, met de huidige wet- en regelgeving, voor echte zzp'ers mogelijk om in het onderwijs te blijven werken. Te denken valt aan gastdocenten of vrije beroepen, zoals ook blijkt uit het voorbeeld uit de publicatie "Zzp – ja of nee".³ Daarvoor is deze wet niet nodig. Echter een leraar kan, volgens de AOb, door de voorgeschreven lesprogramma's, exameneisen en gezagsverhoudingen in het onderwijs geen zzp'er zijn.

Schijnzelfstandigheid ondergraft de kwaliteit onderwijs en verhoogt werkdruk

Leraren hebben afgelopen jaren het aantal zzp'ers in de lerarenkamer zien toenemen. Deze zzp-leraren hebben doorgaans alleen een lestaak op een school. Naast het inwerken (welk lokaal, lesmethode etc.) blijven aanvullende taken, zoals teambesprekingen, curriculum-ontwikkeling en oudergesprekken, maar ook het organiseren van bijvoorbeeld de kerstviering en andere sociale activiteiten berusten bij leraren in loondienst. Dit verhoogt de werkdruk voor leraren in loondienst.

¹ CBS (2025) 'Werkzame beroepsbevolking; bedrijf' URL:

<https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85272NED/table?dl=BAF03>

² CPB (2025) Zicht op zorgbanen, p. 8 URL:

https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB_publicatie_zicht_op_zorgbanen.pdf

³ Rijksoverheid (2025) 'Zzp – ja of nee', url: <https://open.overheid.nl/documenten/db6be109-9a6e-464f-a064-8e83ad5f6caa/file>



Uit interviews met schoolbestuurders blijkt bovendien dat zzp'ers hoge eisen stellen aan de werkzaamheden (alleen lestaken) en aan het salaris. Ook zijn zzp'ers vaak geen volwaardig deel van het team en is de ervaring bij deze schoolbestuurders dat de kwaliteit van externe krachten vaker onder de maat is.⁴

Daarbovenop benadrukt de AOb dat het leraarschap geen solistisch beroep is. Uit het, door de beroepsgroep zelf opgestelde, beroepsbeeld leraren komt naar voren dat het leraarschap een collectief beroep is. Een beroep waarbij je als team samenwerkt om elke dag het onderwijs te verbeteren en zorg voor alle kinderen te bieden.

“De leraar beoordeelt, samen met het team, welke didactische werkvormen en inhoud geschikt zijn voor leerlingen en maakt keuzes over de invulling van lessen. Dit vereist een grondige voorbereiding van de les, een doelgerichte aanpak en een kritische evaluatie van de les”⁵

“Samenwerken met collega's, in teams, vakgroepen en netwerken, is daarmee een belangrijk aspect van het beroep. De leraar werkt met collega's, de schoolleiding en het bestuur van de school aan het verbeteren van lessen en de onderwijskwaliteit, het vormgeven van de visie en het opstellen van schoolplannen. Gezamenlijk ontwikkelen leraren lessen, reflecteren ze op de leskwaliteit en geven ze elkaar feedback. Op deze manier samenwerken en de kennis en vaardigheden van collega's benutten, draagt bij aan het werkplezier van leraren.”⁶

Dit beroepsbeeld laat zien dat het leraarschap in teamverband wordt uitgevoerd. Door de inzet van schijnzelfstandigheden kan er minder als een team worden gewerkt en hebben leraren minder tijd voor het verbeteren en ontwikkelen van lessen en lesmethodes. Dit alles leidt tot een lagere onderwijskwaliteit.

Hogere kosten scholen

Naast de dalende onderwijskwaliteit en stijgende werkdruk nemen de kosten voor de inhuur van zzp voor het onderwijs fors toe. Het rapport van de Algemene Rekenkamer laat zien dat externe inhuur, waaronder zzp'ers, van leraren fors duurder is dan een leraar in vaste dienst. De kosten van een zzp-leraar bedragen tussen de 77 - 88 euro per uur en deze zijn fors hoger dan een leraar in loondienst (58 euro per uur).⁷ De kosten voor een zzp-leraar zijn daarmee 15 tot 50% procent hoger dan bij het inzetten van een leraar in loondienst. Daarbovenop komen vaak nog aanvullende kosten van externe tussenpartijen die zzp'ers met schoolbesturen verbinden.

⁴ ResearchNed (2024) 'Tijdelijke en flexibele contracten van leraren in po en vo' URL: <https://open.overheid.nl/documenten/dpc-3096374cc8c55c3babf0a403cb90991f88dccb54/pdf>

⁵ Kennisnet (2024) 'Beroepsbeeld leraar PO, V(S)O, VO, mbo', p. 6. URL: https://www.aob.nl/assets/Downloads/Beroepsbeeld-Leraar_povovsombo.pdf

⁶ Kennisnet (2024) 'Beroepsbeeld leraar PO, V(S)O, VO, mbo', p. 12.

⁷ Algemene Rekenkamer (2024) 'Focus op inhuur van docenten' URL: <https://www.rekenkamer.nl/publicaties/rapporten/2024/04/24/focus-op-inhuur-van-docenten>



De totale kosten voor de inhuur van zzp'ers in het primair en voortgezet onderwijs zijn inmiddels respectievelijk 101 mln. en 47 mln. euro per jaar. Als wordt gekeken naar de uitgaven voor zzp-leraren is dit 37 mln. euro voor het primair onderwijs en 16 mln. euro voor het voortgezet onderwijs.⁸ Deze publieke middelen zouden in de klas behoren te belanden, maar door de inzet van zzp'ers en uitzendkrachten vloeit dit geld uit het onderwijs.

Onterechte zorgen

Eerder werd de zorg geuit dat bij handhaving van de wet DBA het lerarentekort zou toenemen en klassen naar huis worden gestuurd. De AOOb heeft dit niet zien gebeuren en constateert dat meer zelfstandigen in loondienst zijn gegaan. Zo hebben Amsterdamse schoolbesturen recent besloten om externe inhuur, uitzendkrachten en zzp'ers, gefaseerd af te bouwen.⁹ Ook in Den Haag hebben basisscholen besloten minder vaak externe leraren in te huren.¹⁰ Deze voorbeelden laten zien dat handhaving van de wet DBA een positief effect heeft en aansluit bij de wensen van werknemers én werkgevers in het onderwijs.

Daarnaast zijn zorgen geuit over de hogere kosten door, als vervanging van zzp'ers, de inzet van uitzendkrachten. Deze zorgen zijn eveneens onterecht. Schoolbesturen zijn volop aan de slag om niet-commerciële vervangingspools in te richten om piek en ziek op te vangen. Deze niet-commerciële vervangingspools bieden schoolbesturen de mogelijkheid om goede (lange en korte) vervanging te regelen indien dit noodzakelijk is. Deze niet-commerciële vervangingspools zijn bovendien voordeliger dan uitzendbureaus en zzp'ers en bieden meer zekerheid voor leraren.

Blijf handhaven

De AOOb vraagt de initiatiefnemers, als zij oog hebben voor de zorgen van leraren en ondersteuners, dan ook af te zien van deze Zelfstandigenwet. Deze Zelfstandigenwet creëert alleen maar onnodige onzekerheid en onduidelijkheid en dat is volgens de AOOb ongewenst. De AOOb hoopt dat er, op basis van de Wet DBA, wordt doorgegaan met handhaving op schijnzelfstandigheid in het onderwijs en dat de jurisprudentie, via de Wet Verduidelijking Beoordeling Arbeidsrelaties en Rechtsvermoeden, wordt gecodificeerd.

⁸ Ministerie van Onderwijs (2023) 'Tendrapportage Arbeidsmarkt leraren po, vo en mbo 2023'. URL: <https://open.overheid.nl/documenten/dpc-4618d7e70a2b1cf4be2eb7edc61da3bc9cd5e4c1/pdf>

⁹ Breed Bestuurlijk Overleg (BBO) (2025) 'Amsterdamse basisscholen stoppen met de inhuur van externe (leer)krachten', URL: <https://bboamsterdam.nl/nieuws/amsterdamse-basisscholen-stoppen-met-de-inhuur-van-externe-leerkrachten/>

¹⁰ Omroep West (2025) 'Haagse basisscholen willen 'geen externe leraren, tenzij er geen andere optie is', url: <https://www.omroepwest.nl/onderwijs/4966795/haagse-basisscholen-willen-geen-externe-leraren-tenzij-er-geen-andere-optie-is>